

Informácia o II. Maďarsko – slovenskom rektorskom fóre

1. Rečníci uviedli, že za hlavný cieľ zasadnutia považujú pokračovanie v spolupráci a nadviazanie nových kontaktov a to na úrovni vysokých škôl, ako aj na úrovni ich reprezentácií. V súčasnej situácii, keď EK pozastavila čerpanie európskych prostriedkov pre 21 nadačných univerzít na výzvy od roku 2023 (Erasmus+ a Horizont Európa), sa maďarskí rektori obávajú poklesu svojho postavenia v medzinárodnom prostredí (pokles vedeckej a akademickej spolupráce, pokles reputácie a s tým spojený pokles v rebríčkoch). Maďarský akademický sektor dlhodobo budoval bilaterálne kontakty, ktoré mali za cieľ zvyšovať jeho viditeľnosť. Vzhľadom na uvedené sa dnes maďarská vláda a univerzity snažia o upevnenie spolupráce v stredoeurópskom regióne.
2. Prezentácie z maďarskej strany hovorili o pozitívach nového modelu financovania a riadenia univerzít cez nadácie (tzv. nadačné univerzity).
 - a. Cieľom je medzinárodná konkurencieschopnosť univerzít a zvyšovanie umiestnenia vo svetových rebríčkoch.
 - b. Vo vysokoškolskom sektore sa dnes kladie dôraz na spoluprácu v stredoeurópskom regióne cez CEEPUS a Vyšehradský fond. Maďarsko v roku 2024 ako predsedajúca krajina CEEPUS plánuje zvýšiť svoj finančný vklad do projektu.
 - c. Nadačné univerzity majú rozvíjať aj vedu, výskum a inovačný potenciál. Vysoké školy sa majú stať centrami inovácií. Spomínali sa ako „investičné“ univerzity prepojené na potreby spoločnosti. Prioritou má byť investovanie do „venture“ kapitálu.
 - d. Vysoké školy sa mali pre nový model rozhodnúť samé. Ak tak spravili, mohli si upraviť kompetencie jednotlivých akademických orgánov. Ich miera autonómie má byť vyššia ako u ostatných škôl. Získali tak aj príležitosť mať väčšie finančné zdroje, získali majetok (budovy), zároveň však musia plniť dohodnuté výkonnostné merateľné ukazovatele, ako sú miera „drop out“, výskumné ukazovatele, medzinárodná viditeľnosť a pod. Podľa vyjadrení rektorov sú tieto univerzity flexibilnejšie.
3. Slovenskí rektori informovali o krokoch akademickej obce, ktorá sa postavila proti niektorým návrhom na novelizáciu vysokoškolského zákona obmedzujúcim akademickú samosprávu. Predstavili nové ustanovenia riadenia vysokých škôl platné od apríla 2022. Okrem toho slovenskí rečníci by uvítali stabilitu vo financovaní a investície do rozvoja vysokých škôl – ostatné roky označili za krízové. Chýba im tiež dohoda politických strán o vízii vysokého školstva, ktorá by bola dlhodobá.
4. Prítomné rektorky a rektori pozitívne hovorili o iniciatíve Európske univerzity, ktorá je vlajkovou loďou Európskej komisie v sektore vysokého školstva a do ktorej sú zapojené univerzity z oboch krajín. Maďarskí rektori požiadali slovenských partnerov o podporu svojej snahy získať opätovný prístup k Erasmus+ a do HEU.
5. Spoločné problémy, na ktorých sa prítomní zhodli: predátorské praktiky vydavateľov, alternatívna veda/pravda, AI, potreba presvedčiť univerzity zo západnej Európy o svojej kvalite.

V Budapešti 26. 5. 2023